

BERLIN, ALEXANDERPLATZ

ALFRED DÖBLIN REGÉNYE NYOMÁN

A BERLIN, ALEXANDERPLATZ

„Az írás nem körömrágás és fogvájás, hanem nyilvános közügy.”

Alfred Döblin a klasszikus modern irodalom egyik legfontosabb alakja, az irodalmi expresszionizmus kiemelkedő képviselője és a regényforma nagy megújítója. Életműve meglehetősen vaskos és sokszínű: regényeket, elbeszéléseket, riportokat, valamint irodalomelméleti és politikai esszéket egyaránt írt. Mindezt lélegzetelállító tempóban, néhány évtized alatt sikerült létrehoznia, ráadásul eleinte orvosi teendői mellett, élete utolsó harmadában pedig az emigráció szorító légkörében. Mindig foglalkoztatták politikai és társadalmi ügyek, de a vallási és filozófiai gondolatok is. Rajongója volt a rádiónak és a filmnek.

Az 1929-ben megjelent *Berlin, Alexanderplatz* a 20. századi német regényirodalom egyik úttörő példája, megérdemelten foglal el különleges helyet a modern világirodalomban. Dos Passos *Manhattan Transferjét* (1925) szokták elődjének tekinteni, mint nagyváros-regényt, és James Joyce *Ulyssesét* (1922), mint tudatmozgást, tudatáramot megfestő prózai alkotást.

E három szerzőt összeköti a hasonló regényfelfogás és a közös írói módszerek: a montázstechnika, a szimultaneitás és a belső monológok alkalmazása.

A *Berlin, Alexanderplatz*ban Döblin elsősorban az úgynevezett kisemberek szociális és társadalmi körülményeire, illetve a weimari köztársaság mindennapjaira reflektál. A történet középpontjában az egyszerű ember áll, Franz Biberkopf, egy Hódfej Ferkó, egy Akárki-figura, aki a 20-as évek kaotikus nagyvárosában keresi a boldogulás lehetőségeit. Négy év után szabadul a börtönből, elhatározza, hogy tisztességes lesz, ám a környezete, a város rendre visszarántja a társadalom periferiájára szorult kisemberek szürke valóságába.

Döblin hőse egyfelől ez a modern nagyvárosi Woyzeck, másfelől maga a város, a 20-as évek Berlinje, ahogy a szerző saját bőrén tapasztalta. Gyakorlatilag dokumentarista módon hagyja, hogy az Alexanderplatz környékének helyszínei és az ott tapasztalt hétköznapi szituációk magukért beszéljenek. Döblin újságokat, reklámokat, szórólapokat, dalokat, törvénytövegeket idéz, és rendszeresen jelent az időjárás és a tőzsde aktuális helyzetéről. Ezeket a szövegeket váratlanul és sokszor játékosan

keveri a fő cselekményszálakkal, így teremtve ezzel egy egészen furcsa és sajátos, fragmentált, mégis kohéziós regényszerkezetet. Az elbeszélő is többször bekapcsolódik a regénybe, néha távolságtartással, néha teljes együttérzéssel beszél hőseiről, egyszerre moralizál és szimpatizál a szereplőivel, egyszer-egyszer még párbeszédbe is lép az általa mozgott karakterekkel. Döblin az európai kultúrkör fontos alapköveiből is építkezik, az antik mitológiából és a zsidó-keresztény hagyományból is beépít egyes fragmentumokat a regénytestbe. Egyedülálló stílusát már kora irodalomtudósai is döblinizmusként emlegették.

Döblin irodalmi kísérletei során az iszonyatos tempóban növekvő Berlin addig soha nem látott, meg nem élt perspektíváit, lehetőségeit, élethelyzeteit, a korábban nem tapasztalt sebességet, egymásmellettséget, egyidejűséget kívánta új elbeszélő formába önteni. Ezen útkeresésének legkiemelkedőbb eredménye a *Berlin, Alexanderplatz*.

MÉSZÁROS BÉLA: NEM TUDJUK ELHINNI, HOGY TÚL TUDUNK LÉPNI A MÚLTUNKON

Március 10-én mutatjuk be Alfred Döblin regényadaptációjából készülő előadásunkat, a Berlin, Alexanderplatz-ot Kovács D. Dániel rendezésében. A főszereplő Franz Biberkopfot alakító Mészáros Bélát a szerepéről, a történet aktualitásáról kérdeztem.

Kit alakítasz az előadásban és miért aktuális ma a Berlin, Alexanderplatz?

Franz Biberkopfot, ő egy cementgyári munkás, Berlinben éli az életét, de börtönbe kerül, mert szerelemfáltásból súlyosan bántalmazza a barátnőjét. Hirtelenharagú férfi, fontos kiemelni, hogy ő nem gyilkos, hanem belekeveredik ebbe a helyzetbe. A nő, Ida, két héttel később hal bele sérüléseibe egy kórházban.

Ott kezdődik el a történet, hogy Franz kijön a börtönből, és megpróbál új életet kezdeni, próbál visszailleszkedni a társadalomba. Ez egy nagyon nehéz történet. Biberkopf többet akar az élettől egy vajas kenyérnél, és próbál valahogy úgy élni, hogy találjon barátokat, szerelmet és egy olyan munkát, amivel boldoggá tudná tenni magát.

A naivitása és gyermeki mivolta határozza meg az életét. Bűnbocsánatot akar nyerni és nem kételkedik abban, hogy Isten és a társadalom megbocsát-e neki. Az összes kapcsolata a nőkkel azért mind olyan, amilyen, mert képtelen elfelejteni a szerelmét és nem tud túllépni azon, amit vele tett.

Azért aktuális most is ez a történet, mert ma is mindig a múlton rágódunk és a jövőn aggodalmaskodunk, a jelenben pedig soha nem élünk. Ez szinte minden emberre igaz, és nem tudjuk elhinni, hogy túl tudunk lépni a múltunkon. Mi, ma élő emberek is ebben a cipőben járunk – próbáljuk megoldani az életünket, de mit teszünk meg ezért igazán? Miért nem tudunk a sarkunkra állni? Napról napra élni és megpróbálni felfedezni a jelennek a szépségeit – ezt gyakorolják a darab szereplői is.

Szépen visszarepít minket a történet a '20-as évek Berlinjébe, amikor kb. 3 millió ember élt a városban, közülük kb. 700.000-800.000 ember volt munkanélküli. Közülük egy Franz Biberkopf.

A naivitáson túl miért illeszkedik vissza nehezen a társadalomba Biberkopf?

Tulajdonképpen ő egyszerre naiv és tájékozatlan a négy év börtön után. Nem tudja megfejteti, hogy ez a világ hogy lehet ennyire mocskos. Ezen a kérdésen nem tud túllépni, mert nem talál rá magyarázatot. Elhiszi az ideológiák állításait, fontos számára, hogy békének és rendnek kell lennie. De valójában nem megy az ideológiák mélyére, nem olyan bárdolt az elméje, hogy a bonyolult összefüggéseket átlássa. Elsősorban a jót feltételezi mindenkiről és amit mondanak neki, azt meg is csinálja. Minden egyes esés után képes felállni, és mindig a legnagyobb bizalommal, szeretettel és hittel vág bele a következő, élet által adott feladatba. Nem keseredik meg a kudarcok után sem, hanem felkel és folytatja tovább.

Filozofikus művet dolgoztok fel, a mélységét hogyan lehet visszaadni majd a színpadon?

Az eredeti, 600 oldalas regényhez képest is mindenképpen átjön a történet mélysége, egységes és jó darabbá húzták meg, nagyon jó dramaturgiával. Hosszú a mű, ezért mire körbeöleljük a próbák alatt, az elég sok idő. Ez a mű szerintem nem csak filozofikus, hanem komoly előrelátásról tesz tanúbizonyságot az író részéről: a könyv 1929-ben jelent meg, Hitler 1933-ban volt kancellár és érdekes, hogy 10 évvel a háború előtt mintha Döblin tudta volna előre, vagy érezte volna, hogy mi lesz a történelem alakulása.

Kovács D. Danival hogyan dolgoztok együtt?

Kifejezetten szeretek vele dolgozni, nagyon jó rendező. Tetszik, ahogy gondolkodik, az, ahogyan próbál megfejtetni jeleneteket, átlátja az egész készülő előadást. Empatikus és nagyon figyel a színészekre. Ezerrel rajta van a munkán. Ha másképp értelmeznék valamit és nekem van igazam, nem szégyelli, ha valamit nem jól tud. Szabad kezet ad és azt mondja: oké, próbáld meg így!

Ugyanakkor azt is nevetve mondja, hogy aínház nem demokrácia. Nagyon jó vele dolgozni, jól birkózik meg a feladattal.

Biberkopf minden jó szándéka ellenére sem tud felemelkedni – ez mennyiben az ő hibája és mennyiben a társadalomé, amiben él?

Nagyon szeretem ezt a figurát és a gyermeki gondolkodását. Naponta változik, mit gondolok a felelősségéről. Van, amikor azt gondolom, hogy egyszerűen nem létezik, hogy valaki ennyire naiv legyen és nem gondolkodhat ennyire jószándékkal másokról és hogy lehet az, hogy nem tud talpra állni... Máskor azt gondolom, hogy inkább a társadalom tehet arról, hogy milyen helyzetben van.

Szerintem ez a gyermeki lelkületű lét Biberkopf számára egy menekülés is – jobb, könnyebb neki így létezni. Élete során találkozik nőkkel, majd az egyiktől kapja az ötletet, hogy áruljon újságot, ami pont a Völkischer Beobachter. Ő csak jó akar lenni, tisztességes munkával szerzett pénzből akar megélni és nem érti, mi a baj azzal, ha ő újságot árul. Biberkopf minden egyes alkalommal, amikor az életéről van szó, mások véleménye szerint cselekszik, mert mindegyikük szavában igazságot talál. Mindig egy nála erősebb akaratú ember javaslata szerint éli az életét és emiatt gyakran rossz utcába szalad be. Menekül a saját sorsa elől és azt hiszi, számára az a jó feladat, ha nem magával foglalkozik, hanem más emberek életét próbálja megoldani. Dolgozni akar és békére törekszik, de ő maga sem tudja, hogyan érje el ezt. Majd, amikor szembenéz önmagával, akkor látja, hogy igazából számára nincsen kiút.

A WEIMARI KÖZTÁRSASÁG (1919-1933)

Ez a 15 évnyi kvázi békekorszak politikailag, társadalmilag, gazdaságilag és kulturálisan is rendkívül sűrű időszak volt. A Német Birodalmat anélkül alakították át egy polgári demokratikus, parlamenti képviselői szövetségi köztársasággá, hogy a nevét megváltoztatták volna. A liberális demokrácia e kísérleti szakaszát folyamatos labilitás jellemezte: 14 év alatt 20 kormány váltotta egymást. Az első világháború utáni jóvátétel és a gazdasági válság hiperinflációhoz és óriási munkanélküliséghez vezetett. A szabadságjogok kiszélesedése egyszerre eredményezett boldog polgári légkört, szexuális forradalmat, kisebbségi mozgalmakat és a politikai szélsőségek megerősödését. Ezen folyamatok összessége, e rövidéletű köztársaság egyenesen a hitleri diktatúrába vezetett.

1. Császárságból köztársaságba (1919-1923)

A német Legfelső Hadvezetés 1918 szeptemberében a katonai vereség politikai következményeinek elhárítására váratlanul fegyverszüneti javaslatot állt elő. A politikai körök arra törekedtek, hogy felülről végrehajtott fordulattal, a császárságból áttérjenek a parlamenti demokráciára, a katonai vereség közepette megőrizve a nemzet politikai egységét. 1918. novemberben forradalom söpört végig Németországban. Mindenütt munkás- és katonatanácsok alakultak. Ezek ellenőrizték a polgári és a katonai hatóságokat, s az üzemeket. A Népmegbízottak Tanácsa rendkívül nehéz feladatok előtt állt. Elsőként a káoszt és az éhezést kellett elkerülni, majd nyolcmillió katonát leszerelni és bekapcsolni a gazdaságba. November 7-én Münchenben megbukott a Wittelsbach-dinasztia.

1919 februárjában Weimarban összeült a nemzetgyűlés. A weimari alkotmány értelmében Németország parlamenti köztársaság lett, amelyben „minden hatalom a népé”. Az erős polgári-liberális és keresztény-katolikus jegyeket mutató alkotmányban megállapították, hogy a Reichstag-képviselőket négy évre az „általános, egyenlő, közvetlen és titkos választással a 20 éven felüli férfiak és nők(!), a képviseleti választási rendszer elvei szerint választják”. Ezáltal a parlament a német történelemben először lett a politika meghatározója.

Jelentős eltérés alakult ki a weimari köztársaság demokratikus igénye és a realitás között. A császárság uralkodó elitje változatlanul tovább élt: köztisztviselői rétegét és a hadsereget szinte érintetlenül átvették a köztársaságba. A demokratikus kormányzás első német kísérletét folyamatos bel- és külpolitikai terhelések érték.

A fiatal köztársaság számára a legnagyobb megterhelést a gazdasági nehézségek okozták. A gazdasági fejlődés a háborús vereség és a győztes hatalmak jóvátételi követeléseinek nyomása alatt állt, amely tovább növelte a háborús kiadások miatti inflációt.

A német lakosság nagy része, de különösen a társadalom két nagy csoportja elégedetlen volt. Mindenekelőtt a munkások és a kisalkalmazottak, akiknek alacsony jövedelmét a pénzleértékelés teljesen felemésztette. Csalódottak voltak a polgári középrétegek is, mert megtakarításaik szintén elolvadtak az inflációban, illetve elértéktelenedtek a császárság alatt vásárolt államkölcsoeik.

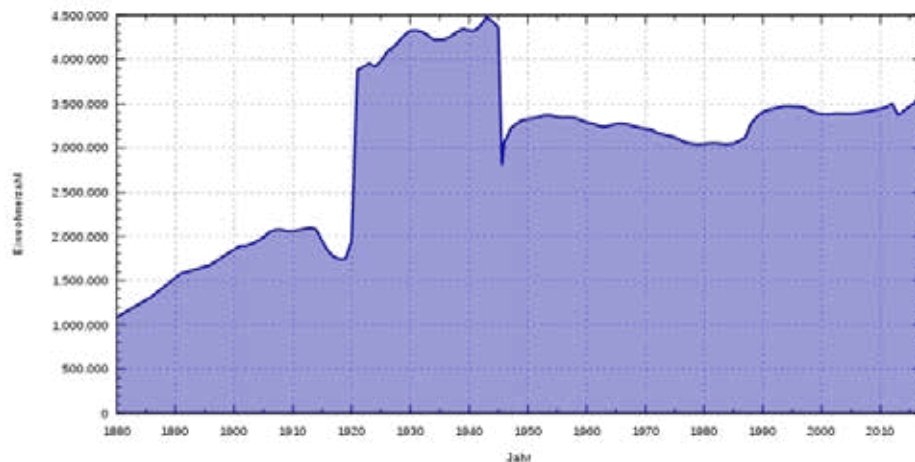
Az első világháború utáni német külpolitika nyílt vagy rejtett küzdelmet folytatott a versailles-i szerződés revíziójáért: fellépett a jóvátételi terhek, Németország egyoldalú leszerelése s a keleti határok (Felső-Szilézia és Nyugat-Poroszország) ellen.

2. A normalitás látszata (1924-1929)

A német gazdaságban a pénzügyi reform és a külföldi hitelek következtében 1924–1928 között konjunkturális fellendülés következett be. Az ipar az 1923. évi inflációt követő két évben talpra állt, s új értékesítési piacokat szerzett. A munkavállalók és munkaadók közötti 1923-ban bevezetett állami kényszeregyeztetés nyomán általában rendkívül magas béreket fizettek, s ez kétségtelenül hozzájárult a társadalmi béke biztosításához.

A harmincas évek elejére ismét 65 millió lakosú weimari köztársaság a császárságtól elkülönülő, hierarchikusan tagolt ipari társadalom lett. A nagyvárosok, köztük Berlin lakossága is megduplázódott: a főváros lakosainak száma 10 év alatt 1,7 millióról 4,2 millió főre nőtt. 1924-1929 között a munkanélküliek száma évente átlagosan 1,4 millió (kb. 6,5 százalék) körül mozgott, így már a világgazdasági válság előtt magas szinten állt.

BERLIN LAKOSSÁGÁNAK VÁLTOZÁSA

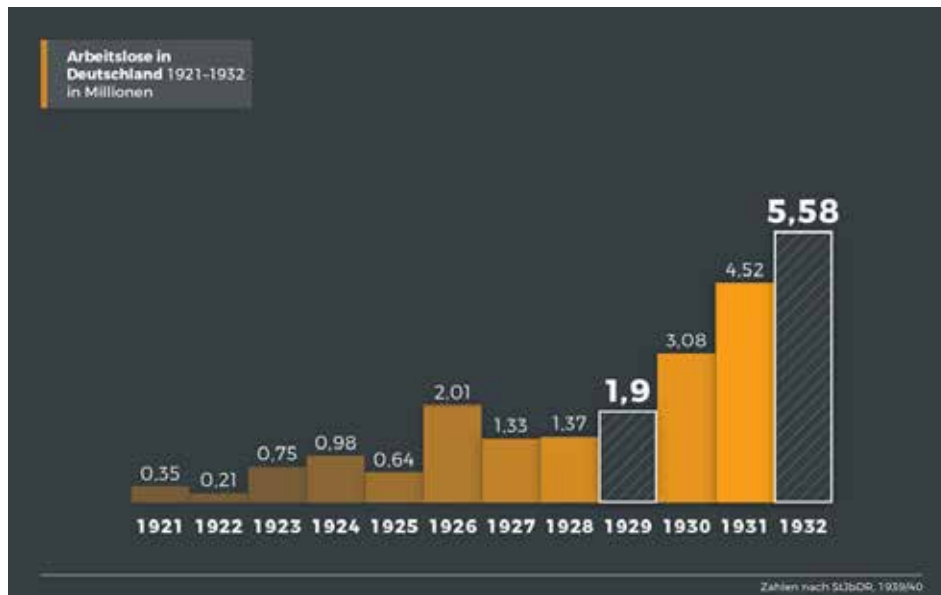
Hindenburg birodalmi elnökké választása (1925) a politikai közélet jobbratolódását jelezte. Az ún. stabil, „boldog” éveket heves belpolitikai viták kísérték. A parlamentarizmus és a „népállam” kemény bírálata állandóan napirenden volt. A belpolitika radikalizálódásához hozzájárultak a különböző véd- és harci szövetségek, s a paramilitáris szervezetek. A világgazdasági válság és a radikalizálódó belpolitika pedig véget vetett az ideiglenes nyugalomnak.

3. A gazdasági válság és a köztársaság bukása (1929-1933)

1929. október 24-étől a New York-i tőzsde részvényei drámai mértékben zuhantak, aminek oka a túlzott ipari beruházások és ennek nyomán az áruk túlkínálata volt, amellyel a kereslet nem tudott lépést tartani. A nemzetközi pénz és gazdasági összefonódások miatt az amerikai válság rövidesen a 20. századi világ gazdaság legnagyobb válságává bővült. Likviditásuk megőrzése érdekében az amerikai bankok visszakövetelték Európába kihelyezett rövid távú hiteleiket. A válság az Egyesült Államok után Németországot érintette legerőteljesebben. Az árutúlkínálat a termelés csökkentéséhez, rövidebb munkaidőhöz és elbocsátásokhoz, illetve cégek összeomlásához vezetett. 1929-1930 telén már több mint hárommillió munkanélküli volt Németországban, ez messze meghaladta a munkanélküli-biztosítás lehetőségeit.

MUNKANÉLKÜLIEK SZÁMA NÉMETORSZÁGBAN

Az 1930. szeptember 14-i Reichstag-választások katasztrofális eredménnyel végződtek a demokrácia számára. A nemzeti konzervatív és liberális, valamint a protestáns közép- és felsőréteghez tartozó választók a nemzetiszocialisták felé fordultak. Támogatásuk különösen erős volt a „rég középosztály”, illetve az ifjú választók és a korábbi nem választók között.

1932 júliusában az NSDAP nagy választási győzelme megadta a végső dőfést a weimari köztársaságnak. A náci párt a parlamenti választásokon (13,7 millió szavazattal) a legerősebb parlamenti frakció lett. 1933. január 30-án Hindenburg kancellárrá nevezte ki Adolf Hitlert, aki elérte a Reichstag felosztatását, megkezdte a jogállam felszámolását és egy-párti Führer-állama megteremtését.

NÉMETORSZÁGI PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK 1932.

Forrás: 20. századi egyetemes történet – I. Európa. Budapest, Osiris, 2005.

Bertolt Brecht: Minden változik

*Minden változik. Újra kezdeni
utolsó lélegzeteddel is lehet.
De ami megtörtént, megtörtént. És a vizet
amit a borba öntesz, többé ki nem öntheted.*

*Ami megtörtént, megtörtént. A vizet
amit a borba öntesz, többé ki nem öntheted,
de minden változik. Újra kezdeni
utolsó lélegzeteddel is lehet.*

[fordította Ungár Júlia]

A SZERZŐ ELŐSZAVA A REGÉNYHEZ

Ez a könyv Franz Biberkopfról szól, az egykori berlini cementgyári és szállítómunkásról. A fogházból – ahol régebbi ügyek miatt ült – elengedték, és most ismét ott van Berlinben, és tisztességes ember akar lenni.

Ez eleinte sikerül is; de később, noha már meglehetősen jól megy neki, a szó szoros értelmében harcba keveredik valamivel, ami kívülről éri, ami kiszámíthatatlan, és olyan, mintha maga lenne a végzet. Három ízben ront rá, és felforgatja az életrendjét. Csalással és szélhámossággal rohanja meg. De ő mégis összeszedi magát: egyelőre állja a sarat.

Azután, alantas módon, püfölni kezdi, ahol éri. Most már nehezebben tápáskodik fel, hajszálon múlik, hogy ki nem számolják. Végül elmondhatatlanul durva módon megtorpedózza. Ez aztán leteríti az emberünket, aki mindedig derekasan kitartott. Feladja a játszmát, nem tudja már, mitévő legyen, és azt lehetne hinni: kikészült.

Csakhogy még mielőtt radikálisan végezne magával, valamilyen úton-módon, amit nem akarok itt részletezni, felnyitják a szemét. Értésére adják a lehető legvilágosabban, hogy min múltott minden. Éspedig, hogy ő maga volt az oka, az élet rendje, ami semmihez sem hasonlítható, de most egyszeriben másforma lett: nem egyszerű és magától értetődő, hanem dölyfös és mit sem sejtő, arcátlan, de mégis gyáva és csupa gyöngeség.

Az a szörnyűséges valami, ami neki eddig az életet jelentette, most azután értelmet kap. Franz Biberkopft kényszerkúrának vetik alá. Végül ismét az Alexanderplatzen találkozunk vele: fölöttébb megváltozott, megviselt, de azért mégiscsak rendbe hozták. Sokaknak megéri majd, hogy mindezt végignézzék és meghallgassák; azoknak, akik – akárcsak Franz Biberkopf – emberbőrben laknak, és akik úgy járnak, mint ez a Franz Biberkopf, ő ugyanis többet kívánt az élettől a vajás kenyéرنél.

(Fordította Soltész Gáspár)

ALFRED DÖBLIN (1878-1957)

- 1878 Augusztus 10-én, Stettinben, zsidó családban megszületik Bruno Alfred Döblin.
- 1888 Miután édesapja elhagyja a családot és szeretőjével kivándorol az Egyesült Államokba, Döblin négy testvérével és édesanyjával Berlinbe költözik.
- 1900-1905 Érettségi és orvosi tanulmányai után Döblin asszisztens lesz egy pszichiátriai klinikán.
- 1906-1907 Döblin a berlin-buchi elmegyógyintézetben kezd dolgozni, ahol tudományos pszichiátriai tanulmányokba is kezd.
- 1909 Megismeri későbbi feleségét, a jómódú zsidó családból származó Erna Reisst, akitől később négy fia születik.
- 1910 Herwarth Waldennel közösen megalapítják a *Der Sturm* (A vihar) nevű irodalmi egyesületet, és az ugyanilyen nevű expresszionista folyóiratot.
- 1914-1918 Az első világháború alatt önkéntes katonaorvos Elzászban.
- 1915 Megjelenik első regénye, a *Wang-lun három ugrása*.

- 1918 Belép a Független Német Szociáldemokrata Pártba (USPD), és aktívan részt vesz a az 1918-19-es németországi forradalomban, amely a weimari alkotmány aláírásával és a köztársaság kikiáltásával zárul. Azonban Döblin mélyen csalódik a pártvezetésben és forradalom kifutásában is.
- 1919-1922 Politikai újságíróként álnéven ír cikkeket a Neue Rundschau hasábjain, melyekben keményen kritizálja a köztársaság működését.
- 1921 Átlép a Szociáldemokrata Pártba (SPD), aminek 1928-ig tagja marad.
- 1925 A *Gruppe 1925* nevű baloldali írószövetség megalapítása, melynek tagjai között ott van Brecht, Bloch, Piscator és Tucholsky is.
- 1928 A Porosz Szépművészeti Akadémia tagja lesz.
- 1929 Megjelenik a *Berlin, Alexanderplatz*.
- 1933 Február 28-án, a Reichstag leégésének másnapján Svájcba menekül. Hamarosan a családja is követi, és szeptemberben átköltöznek Párizsba. Döblin kilép az Akadémiából, és megtagadja a német állampolgárságát.
- 1938 A hatvanadik születésnapja alkalmából rendezett ünnepségen beszédet mond Heinrich Mann és Anna Seghers is.
- 1940 Francia állampolgárságot kap, és a francia titkosszolgálatoknak kezd dolgozni. A német csapatok Párizsba való bevonulása után Spanyolországon és Portugálián keresztül az USA-ba menekül. Egy rövid ideig a Metro-Goldwyn-Mayer alkalmazásában forgatókönyvíróként dolgozik.
- 1941 Áttér a katolikus hitre, de ezt a döntését 1945-ig titokban tartja.
- 1945 A második világháború után visszatér Németországba, és megpróbál hozzájárulni az ország demokratikus megújulásához.
- 1946-1951 Megalapítója és vezető szerkesztője lesz a *Das Goldene Tor* (*Az aranykapu*) című irodalmi folyóiratnak.
- 1949 Mainzba költözik, ahol társalapítója és alelnöke lesz a mainzi Tudományos és Irodalmi Akadémiának.
- 1953 Miután csalódik a háború utáni Németország megújulásában, visszaköltözik Párizsba.
- 1957 Június 26-án, életének 80. évében egy szélütés következtében hal meg. Néhány hónappal később felesége öngyilkos lesz párizsi lakásukban.
- 1978 Günter Grass, *A bádogdob* írója, mestere emlékére létrehozza a Döblin-díjat.

BERLIN, ALEXANDERPLATZ

SZEREPLŐK

FRANZ BIBERKOPF
HENSCHKE
IDA
BRUNO/ZIEGE
NACHUM/TERAH
PUMS
REINHOLD
HERBERT/DESKE
MECK
LINA/TRUDE
ÉVA
MIEZE
CILLY
MINNA/FRANZIE
BASTNÉ
GEORG
WILLI
ELIZER/SARUG
KARL/ANDRÉ

MÉSZÁROS BÉLA
BEZERÉDI ZOLTÁN
BORBÉLY ALEXANDRA
DANKÓ ISTVÁN
DÉR ZSOLT
ELEK FERENC
KERESZTES TAMÁS
KOCSIS GERGELY
KOVÁCS LEHEL
MÉSZÁROS BLANKA
PÁLMAI ANNA
PÁLOS HANNA
PELSŐCZY RÉKA
RUJDER VIVIEN
SZIRTES ÁGI
TAKÁTSY PÉTER
TASNÁDI BENCE
VAJDAI VILMOS
VIZI DÁVID E.H.

TOVÁBBÁ: KURVÁK, ROKKANTAK, ORVOSOK, BETEGEK, BERLINI JÁRÓKELŐK.

ALKOTÓK

TÉR
JELMEZ
HANG
ZENE
MOZGÁS
FÉNY
VIZUÁL
DRAMATURG
DRAMATURG KONZULENS
ÜGYELŐ
SÚGÓ
ASSZISZTENS
RENDEZŐ

HORVÁTH JENNY
NAGY FRUZZSINA
KERESZTES GÁBOR
FREAKIN' DISCO
HORKAY BARNABÁS
LOHÁR ANTAL
BARTHA MÁTÉ
BÍRÓ BENCE
RADNAI ANNAMÁRIA
HÉRICZ ANNA
FEJES VERA
SÜTHEŐ MÁRTON
KOVÁCS D. DÁNIEL

Munkatársak: Balázs Márk, Bárány Bence, Csiha Vivien, Fekete Balázs, Fodor István, Fórián Péter, Hernuss Zoltán, Jászai Martin, Juhász Judit, Kántor László, Keresztes Ádám, Kovács Ildikó, Kulcsár Nóra, Labus Máté, Lakatos Dezső, Lohár Antal, Makray Gábor, Méreg Mariann, Mészáros Gábor, Morvay Imre, Pető Gergő, Pilinszki Edit, Pokorny Attila, Szabados Emily, Szakács László, Szeberényi Lejla, Tóth Barbara, Tölle Judit

IMPRESSZUM

SZERKESZTŐ: BÍRÓ BENCE

MÉSZÁROS BÉLA-INTERJÚ: CSIKÓS KORNÉLIA

FOTÓK: DÖMÖLKY DÁNIEL

STÁBFOTÓ: BARTHA MÁTÉ

TÖRDELÉS: BÁTHORI RÓBERT

© 2018 KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ

1052 BUDAPEST, PETŐFI SÁNDOR U. 6.

TEL: +36 1 266 5200, +36 1 317 4061

E-MAIL: SZERVEZES@KATONASZINHAZ.HU

WWW.KATONAJOZSEFSZINHAZ.HU

WWW.FACEBOOK.COM/KATONA.BUDAPEST

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK:

 BUDAPEST
A KATONA BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA
FENNTARTÁSÁBAN MŰKÖDIK

A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ
KIEMELT PARTNERE:

A FELBECSÜLHETETLEN
PILLANATOK TÁMOGATÓJA

Superbrands²⁰¹⁷

